

**UCHWAŁA Nr X/66/11
RADY GMINY MIEJSCE PIASTOWE**

z dnia 29 czerwca 2011 r.

**w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Miejsce Piastowe na lata 2011-2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejsce Piastowe na lata 2011-2015, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Miejsce Piastowe.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Wiktor Skwara

Załącznik
do uchwały Nr X/66/11
Rady Gminy Miejsce Piastowe
z dnia 29 czerwca 2011 r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE MIEJSCE PIASTOWE
NA LATA 2011 – 2015

WSTĘP

Przemoc w rodzinie, zwana też przemocą domową, to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił, działanie skierowane przeciwko członkom rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Przemoc domowa jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych ofiar oraz dzieci są wielowymiarowe, często na całe życie – począwszy od charakteryzującego ofiary zespołu stresu pourazowego (PTSD), poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo-depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, w tym szczególnie niebezpieczne dla otoczenia zachowania agresywne, a także uzależnienia. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Jest poważnym zaburzeniem funkcjonowania rodziny, prowadzącym do naruszeń norm moralnych i prawnych. Może nieść ze sobą tragiczne skutki psychospołeczne, w skrajnych przypadkach prowadzi do poważnych okaleczeń, a nawet zabójstw.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób przemocą dotkniętych. Ofiarami przemocy domowej są najczęściej osoby słabsze w rodzinie: kobiety, dzieci, osoby chore i niepełnosprawne.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

- 1) fizyczna – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia; od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji. To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media;
- 2) psychiczna – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;
- 3) materialna – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;
- 4) seksualna – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);
- 5) zaniedbanie – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Poszczególne formy przemocy najczęściej występują w połączeniu z innymi. Osoby, które są krzywdzone fizycznie czy wykorzystywane seksualnie, czują się jednocześnie upokorzone, upodlane, odarte z godności. Przemoc w rodzinie, bez względu na to, czy ma charakter jednorazowy, czy powtarzający się, jest przestępstwem zagrożonym odpowiedzialnością karną. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga współpracy i współdziałania placówek zajmujących się pomocą rodzinie i dziecku oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Współpraca dotyczyć powinna wszystkich aspektów problemu, poczynając od jego diagnozy, poprzez odpowiednie interwencje, a następnie łagodzenie i terapię urazowych skutków domowego znęcania.

Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejsce Piastowe na lata 2011 – 2015 ma charakter długofalowy. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Miejsce Piastowe

Gmina Miejsce Piastowe jest położona w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego. W skład gminy wchodzi 9 sołectw: Rogi, Wrocanka, Głowienka, Łężany, Zalesie, Targowiska, Widacz, Niżna Łąka, Miejsce Piastowe. Z danych ewidencji ludności wynika, że Gminę Miejsce Piastowe zamieszkuje 13.616 mieszkańców, w tym 6.993 kobiet i 6.623 mężczyzn.

Tabela 1. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Miejsce Piastowe na 31.12.2010 r.

	0-17 lat	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny	RAZEM
Kobiety	1.295	4.196	1.502	6.993
Mężczyźni	1.381	4.579	663	6.623
RAZEM	2.676	8.775	2.165	13.616

Wiek poprodukcyjny kobiet – 61 lat i więcej

Wiek poprodukcyjny mężczyzn – 66 lat i więcej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji ludności Urzędu Gminy Miejsce Piastowe

Opracowanie Programu wymaga wnikliwej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.

Diagnozę zjawiska przemocy w Gminie Miejsce Piastowe sporządzono na podstawie otrzymanych informacji z:

- Posterunku Policji w Miejscu Piastowym,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miejscu Piastowym.

Tabela 2. Skala przemocy w rodzinie w Gminie Miejsce Piastowe wg danych policji

	Ogółem za		Kobiety		Mężczyźni		Nieletni	
	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.
Interwencje dotyczące przemocy w rodzinie	50	41	-	-	-	-	-	-
Liczba pokrzywdzonych	54	45	50	43	-	-	4	2
Liczba sprawców	50	41	-	-	50	41	-	-
Liczba sprawców pod wpływem alkoholu	40	40	-	-	40	40	-	-
Procedura niebieskiej karty	50	41	-	-	50	41	-	-

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z Posterunku Policji w Miejscu Piastowym na 31.12.2009 r. i 31.12.2010 r.

Tabela 3. Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania w Gminie Miejsce Piastowe wg danych GOPS

Wyszczególnienie	Lata	Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej	Częstotliwość		
			1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
Powiat Krośnieński	2009	107	55	33	19
	2010	80	34	28	18
Gmina Miejsce Piastowe	2009	1	-	-	1
	2010	1	-	-	1

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na 31.12.2009 r. i 31.12.2010 r.

Z powyższych tabel można wywnioskować, że przypadki stosowania przemocy najczęściej zgłaszane są na policję, natomiast bardzo rzadko pracownikowi socjalnemu. Większości zjawisk przemocy w rodzinie towarzyszy nadużywanie alkoholu przez członków tych rodzin. Wnioski takie wynikają z analizy dokumentacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miejscu Piastowym, informacji z Posterunku Policji w Miejscu Piastowym oraz doświadczenia zawodowego pracowników socjalnych. W wielu przypadkach dostrzega się sytuacje, gdzie problem przemocy nie jest zgłaszany,

a rodziny dotknięte przemocą niechętnie wyrażają zgodę na rozpoczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.

Z informacji uzyskanych ze szkół wynika, iż diagnozowanie zjawiska przemocy odbywa się na bieżąco w ciągu całego roku szkolnego. Przemoc wśród uczniów odnotowano sporadycznie, a przejawiała się ona najczęściej w formie werbalnej: wulgaryzmy, wyśmiewanie. Rzadziej zdarzały się zjawiska przemocy fizycznej.

Nie jest łatwo badać zjawisko przemocy w rodzinie, a wyniki badań mogą nie do końca odpowiadać rzeczywistości. Istnieją mechanizmy psychologiczne sprawiające, że ofiary racjonalizują sobie takie przeżycia, usprawiedliwiają sprawców, obwiniają siebie. Jednocześnie presja społeczna może stanowić barierę przed ujawnieniem przemocy osobom obcym. Można więc przyjąć, że w rzeczywistości skala przemocy w gminie jest większa, niż to wynika z diagnozy. Obecnie podejmowane na terenie gminy działania są niewystarczające, aby domowej przemocy skutecznie przeciwdziałać, zarówno w zakresie rozpoznawania, zapobiegania, jak i efektywnego radzenia sobie z nią i jej skutkami.

Ze sprawozdań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miejscu Piastowym wynika, że w 2009 r. wpłynęło 25 wniosków o skierowanie osób na leczenie odwykowe, 21 osób skierowano na badanie biegłego psychologa i psychiatry celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Po jej uzyskaniu skierowano 7 wniosków do Sądu Rejonowego w Krośnie o zastosowanie wobec tych osób obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 5 przypadkach Sąd Rejonowy w Krośnie wydał postanowienie o obowiązkowym poddaniu się leczeniu odwykowemu w systemie niestacjonarnym w Wojewódzkiej Poradni Odwykowej w Krośnie. W stosunku do 6 osób odstąpiono od dalszej procedury, 3 wnioski zostały wycofane przez zgłaszających, 3 osoby dobrowolnie podjęły leczenie w Wojewódzkiej Poradni Odwykowej w Krośnie na Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu.

W 2010 r. do GKRPA wpłynęło 28 wniosków o skierowanie osób na leczenie odwykowe, 23 osób skierowano na badanie biegłego psychologa i psychiatry celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Po jej uzyskaniu skierowano 18 wniosków do Sądu Rejonowego w Krośnie o zastosowanie wobec tych osób obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 14 przypadkach Sąd wydał postanowienie o obowiązkowym poddaniu się leczeniu odwykowemu w systemie niestacjonarnym w Wojewódzkiej Poradni Odwykowej w Krośnie, w stosunku do 4 osób Sąd prowadzi postępowanie. W stosunku do 6 osób odstąpiono od dalszej procedury, 2 osoby nie zostały uznane za uzależnione, a 4 osoby dobrowolnie podjęły leczenie w Wojewódzkiej Poradni Odwykowej w Krośnie na Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu.

II. Cele główne Programu

Celem projektu jest w szczególności:

- 1) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejsce Piastowe,
- 2) Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- 3) Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Podstawy prawne funkcjonowania Programu

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

- 1) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 2) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 3) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- 4) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT dotyczy sytuacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w jakiej obecnie znajduje się gmina. Pozwoli ona na sformułowanie koncepcji stworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Mocne strony	Słabe strony
<p>Zasoby instytucjonalne gminy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Placówki oświatowe, • Placówki ochrony zdrowia; • Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra pomocy społecznej, znająca problemy i posiadająca umiejętność wykorzystywania wiedzy teoretycznej w praktyce, • Dobra współpraca z organizacjami i służbami, • Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy, • Brak specjalistycznej placówki pomagającej ofiarom przemocy. • Brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych. • Brak spójnego systemu współpracy między podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą.
Szanse	Zagrożenia
<p>Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, • dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych, • otwartość i chęć współpracy specjalistów, • silne więzi rodzinne, • chęć zmiany i wyjścia z kryzysu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba kondycja ekonomiczna rodzin, ubóstwo, • Stereotypy na temat przemocy domowej. • Negatywne wzorce zachowań społecznych. • Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin. • Problemy alkoholowe członów rodzin brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów • brak infrastruktury socjalnej w gminie. • brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VI. Realizacja celów Programu:

Cele te będą realizowane poprzez poniższe działania.

Lp.	CEL	DZIAŁANIA	PODMIOT REALIZUJĄCY
1.	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejsce Piastowe	<p>1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.</p> <p>2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego i zawarcie stosownych porozumień pomiędzy instytucjami, których reprezentanci wejść do jego skład: tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komisariat Policji, - placówki oświatowe, - placówki ochrony zdrowia. <p>3. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, - umieszczenie informacji na stronach internetowych urzędu gminy - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, - przygotowywanie materiałów informacyjnych. <p>4. Podejmowanie działań w celu zmiany postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizowanie programów edukacyjnych w środowisku lokalnym, - monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, - rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności, - dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, - rozpowszechnianie telefonów zaufania: „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wójt Gminy Miejsce Piastowe • Zespół interdyscyplinarny • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Policja • Służba Zdrowia • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Poradnia Psychologiczno-Psychologiczna • Zespół interdyscyplinarny • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Policja • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Poradnia Psychologiczno-Psychologiczna • Szkoły

2.	Zwiększe nie skuteczno ści działań interwen cyjnych wobec osób stosują cych przemoc	<p>Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy, - badania ankietowe, - opracowywanie raportów i sprawozdań na temat przemocy, - systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, - organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, - współpraca z instytucjami prowadzącymi domy samotnej matki, - określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk, - tworzenie warunków dla rozwoju grupy samopomocowej dla ofiar przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół interdyscyplinarny • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Policja • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Szkoły
3.	Zwiększe pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<p>Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kierowanie ofiar przemocy do prawnika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie i psychologa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miejscu Piastowym - praca socjalna z osobami doznającymi przemocy, - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”, - kierowanie wniosków do sądu o obowiązkowe leczenie odwykowego sprawców przemocy w związku z nadużywaniem alkoholu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół interdyscyplinarny • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Policja • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Szkoły

VII. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego do 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

VIII. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł. Na rok 2011 w budżecie Gminy Miejsce Piastowe przeznaczono środki finansowe w wysokości 20 000,00 zł na realizację Programu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Wiktor Skwara